

τρόμπα

Τετάρτη, 18 Απριλίου 2012

6:47 πμ

Τρόμπα μαρίνα

Ο τηλεβόας

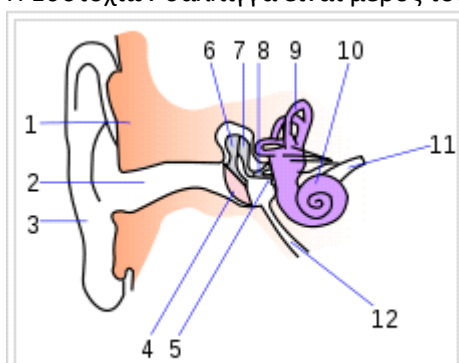
τρόμπα (ῆ) {δύσχυρ. τρομπών} ελλήν. αντλία· (καθημ.) **1.** η αντλία νερού ή αέρα: *βγάζω νερό από το πηγάδι με την ~ || φουσκώνω τα λά-*

στιχα του ποδηλάτου με την ~ ΣΥΝ. υδραντλία / αεραντλία 2. (ειδικότ.) ειδική συσκευή για τον ψεκασμό των φυτών ΣΥΝ. ψεκαστήρας [ΕΤΥΜ. < ιταλ. tromba «αντλία. σάλπιγγα» < προβηγκ. trompa, γερμ αρχής. πβ. αρχ. γερμ. trompa. ίσως ονοματοποιημένη λ.].

τρόμπα (ῆ) [ιταλ.] δημ. κ. τρούμπα αντλία, υδραντλία : *φρ. τὸ ρίχνει με τὴν τρούμπα ἰβρέχει ραγδαίως, κρουνηδόν· 2)* σάλπιγξ : *παίζει τρούμπα.*
τρόμπα μαρίνα (ῆ) δημ. ὁ τηλεβόας βλ.λ.21·
2) μεγάλη κογχύλη ἐν χρ. εἰς τὰ μικρὰ ἰστιοφόρα πρὸς μετάδοσιν ἡχητικοῦ τινος σήματος ἐν καιρῷ ὁμίχλης, δ. μπουρού.

Η σημασία σάλπιγγα δεν είναι ναυτική αλλά μουσική

Η Ευστοχιών σάλπιγγα είναι μέρος του αυτιού

12: Ευσταχιανή σάλπιγγα

Στα εσύ γεννητικά ὄργανα του θήλεος υπάρχουν επίσης σάλπιγγες, λιγότερο σχετιζόμενες με τον ήχο.

Screen clipping taken: 18/4/2012 7:36 πμ

τηλεβόας (ῶ) κ. νεώτ. ὁ μεγάλως, ἡχηρῶς βοῶν καὶ ἀκουόμενος μακράν, ὁ μεγαλόφωνος, μ. ὡς κύρ. ὄνομα : 'Αριστλ.ἀπ.473, αὐτ.546· κτ. πληθ. Τη-
λεβόαι φυλὴ 'Ακαρνάνων : 'Ησίοδ.Α 19, 'Επί-
γραμμ.π.'Ηρ.5,59· **2)** νεώτ. ναυτ. μετάλλινος κω-
νικός σωλήν, δι' οὗ ἐνισχύεται ἡ φωνὴ τοῦ ὁμι-
λοῦντος εἰς τρῶπον, ὥστε νὰ γίνητοι ἀκουστός
εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, ἡ τρούμπα μαρίνα.

Δημητράκος

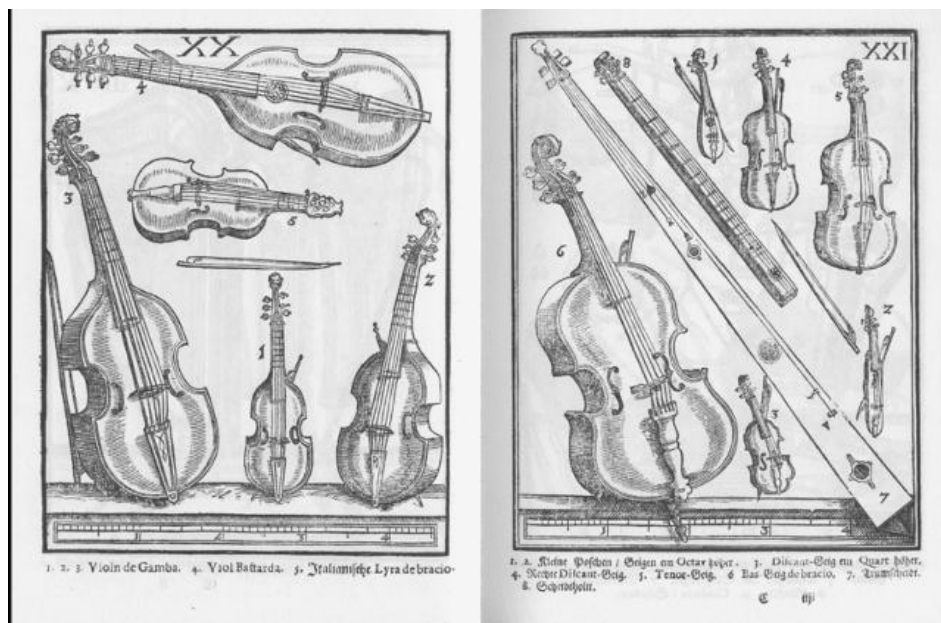
τρομπαμαρίνα, ῆ: < ἴταλ. Trombamarina : τηλεβόας για τη μετάδοση ηχητικών σημάτων μεταξύ των
ιστιοφόρων σέ καιρό
ομίχλης (Βάρδια 94).^{1150.74}

ΌΜΩΣ ...

Αλλιως λογιαζει ο γαιδαρος κι αλλιως ο γαιδουριάρης
Να τι ονομαζουν ολοι οι ξενοι ως τρομπα μαρινα

Η τρόμπα μαρίνα σύμφωνα με τους περισσότερους κατατάσσεται στα έγχορδα μουσικά όργανα.

The plans for this instrument, were provided by Dr. Cecil Adkins, who has written the definitive book about the trumpet marine: *A Trumpet by any other Name: A History of the Trumpet Marine* (Buren, Netherlands: Frits Knuf Publishers, 1991).

Pasted from <http://www.trombamarina.com/instruments/tromba-marina/>

Στον "Αρχοντοχωριάτη" του Μολιέρου, ο κυριος Ζουρνταίν λει "Πρέπει να έχουμε και μια τρόμπα μαρίνα, μου αρέσει η τρομπα μαρίνα, και έχει ωραίο αρμονικό ήχο".

Με το "τρόμπα μαρίνα" το κοινό σκάει στα γέλια επειδή αντιλαμβάνεται την τρόμπα μαρίνα, ως ένα φρικτό πνευστό όργανο,την μπουρού, ένα είδος κοχυλιού Τρίτωνα, κατάλληλο να σαλαγήσει γαιδάρους. Αντιθέτως

η τρομπα μαρίνα είναι ένα πολύ μελωδικό όργανο αποτελούμενο από μια μόνο χορδή και που παίζεται σαν σαν βιολοντσέλο.

Από το βιβλίο Hector Berlioz του
Les Grotesques de la Musique σ.41

TROMBA. Sust. m. *Strumento da fia-
to, ec., lat. Tuba; - Strumento da tirar aqua,
franc. Pompe.*

« I. TROMBA MARINA, è uno *Strumento*
« musicale d'una corda sola che si suona
« coll' arco, e rende un suono simile a quello
« della tromba da fiato. - Bocc. nov. 75, 10.
« A buon' otta l'avrehber saputo fare que-
« sti giovani di tromba marina. (*Qui per
scherzo.*) » CRUSCA, ec., ec.

Screen clipping taken: 18/4/2012 7:26 πμ

Στο ίδιο βιβλίο ή τρομπά φινεται να συγγχεεται με την τρόπα

τρόπα (ή) είδος παιδιᾶς, καθ' ἣν ἔρριπτον εἰς
βόθρον τινὰ ἀστραγάλους ἢ βαλάνους ἢ ἄλλους
ξηρούς καρπούς· Πολυδ.9,103, 'Ησ. «τρόπα· είδος
παιδιᾶς, καθ' ἣν στρέφουσι τοὺς ἀστραγάλους
εἰς τὸ ἕτερον μέρος» : Κρατίν.ἀπ.Πυλ.αίας 4 ἢ
Διονυσίοις ἀκύλοις παίζουσ' ἀνεμένοι τρόπα·
πολλὸν λακκούβην

Καποιο παιδικο παιγνιδι, αναλογο με τα πεντόβολα

Το VELI

trómba *prov.* trompa, tromba; *a. fr.* rompe e trompete; *sp.* trompa [anche *proboscide*, *grifo*, *organo*, col quale gli insetti, p. es. le mosche, succhiano]; *port.* rombeta [tromba, grifo]; *ingl.* trump; *a. ted.* trumpâ; *sloven.* trôba; *a. slav. pol.* traba *proboscide*; *russ.* trubà canna, *rombeta*: dal *lat.* TŪBA [Diez, Canello, laix] interposta R e la nasale per meglio imitare il suono di tale strumento, e non per influenza, come alcuno pretende, dell'*a. ted.* TRUMPÂ, che viene dal romanzo *fr.* *Tonfo*, *Tronare* e *Intronare*). Il Setagast invece ritiene che derivi dal *lat.* TRIUMPHARE, *volg.* TRIUMPARE [che nel tedesco divenne « trumfen »] nel significato di *alzare grida di gioia*, onde sarebbe venuto *TRIUMPARE *risuonare* e indi RIUMPA; ed il Paris trova questa etimologia « ingénieuse et fort vraisemblable ». Strumento musicale a fiato, di metallo, operato nella milizia per chiamare a

raccolta, terminante con un'apertura a foggia d'imbuto, che in origine deve essere stata una cuneiforme conchiglia marina [dal che altri attinge motivo per riferire l'origine al *gr.* strómbos, del quale è detto in seguito]. Vale anche Tubo di metallo e particolarmente Quello usato per far salire l'acqua mediante il vuoto che vi si fa [altrimenti Pompa], ovvero L'altro un po' arcuato che s'usa a travasare il vino: e ciò per lo stesso rapporto d'idee nel quale il *lat.* tubus condotto doccia, sta con tuba tromba.

Deriv. *Trombàio*; *Trombàre* = Suonar la tromba, e *gener.* Mandar suono, Stormire; Estrarre un liquido con la tromba: *Trombetta*, onde *Trombettare* = *sp.* trompetear, *fr.* trompeter, e *Trombettièr*; *Trombone* = Tromba grande, e *fig.* per la forma Specie di narciso, e Sorta di schioppo corto e allargato alla bocca a guisa d'imbuto, già detto per gli effetti suoi micidiali anche

2. Vale anche Vortice turbinoso d'aria, che ha la sua base in una nuvola squarciata e il suo vertice in mare, detta comunemente « Tromba marina » [= *fr.* trombe]: ma in questo senso sembra al Diez doversi separare e congiungere al *lat.* **TÚRBO** *turbine*, ed anche *trottola* [= *sp.* trompa e trompo], cioè *cosa che volge in giro*; a cui altri sostituisce il *gr.* **STRÔMBOS**, **STRÔBOS** *cosa che si muove in giro* e quindi *turbine* onde *strôbilos* ogni corpo rotondo, *trottola*, *cono*, che tiene a *strêh-ein* *volgere in giro*, *storcere* (cfr. *Strofa*).

Screen clipping taken: 18/4/2012 8:04 πμ

Κοντολογίς από το στρέφειν

Αλλα υπαρχει και το τυρβη, τυρβάζω με ανάλογη σημασία

τύρβη: "disorder, confusion, tumult," (entry in LSJ Middle Liddell)

Τυρβάζω > Λατ TURBO > tubo > tuba (It. Turbare)

turbare *rum.* turba; *prov.* turbar, torbar; *cat.* e *sp.* turbar; *port.* torvar [*a. fr.* tourbler, *mod.* troubler = *turbulare*]: = *lat.* **TURBARE** che cfr. col *gr.* *tyrbazein* da *túrba* = *gr.* *týrbê* *disordine, confusione, scompiglio* (v. *Turba*).

Disordinare, Scompigliare, Confondere, Commuovere, Alterare; *fig.* Inquietare, Travagliare.

« Turbarsi » [*detto del cielo*] = *Oscurarsi, Rannuvolarsi*; [*di volto*] = *Dare indizio d'animo alterato, cambiando colore o espressione*.

« Turbare il possesso » dicono i legali per *Molestare* o *Danneggiare* altrui, sicché non possa a suo piacimento godere la cosa da lui posseduta: e dicesi propriamente delle cose immobili.

Deriv. *Turbamento*; *Turbativo-a*; *Turbatore-trice*; *Turbazione*; *Turbolento*; *comp.* *Conturbare*; *Disturbare*; *Masturbare* (?); *Perturbare*.

Screen clipping taken: 18/4/2012 8:21 πμ

Αρκει κανεις να ακουσει τον ηχο του εγχορδου και θα καταλάβει ποσο μοιαζει ο ηχος του με τον ηχο σαλπιγγος (trompa, trumpet).

<http://www.trombamarina.com/audio/tromba-concert.mp3>

Screen clipping taken: 18/4/2012 8:02 πμ

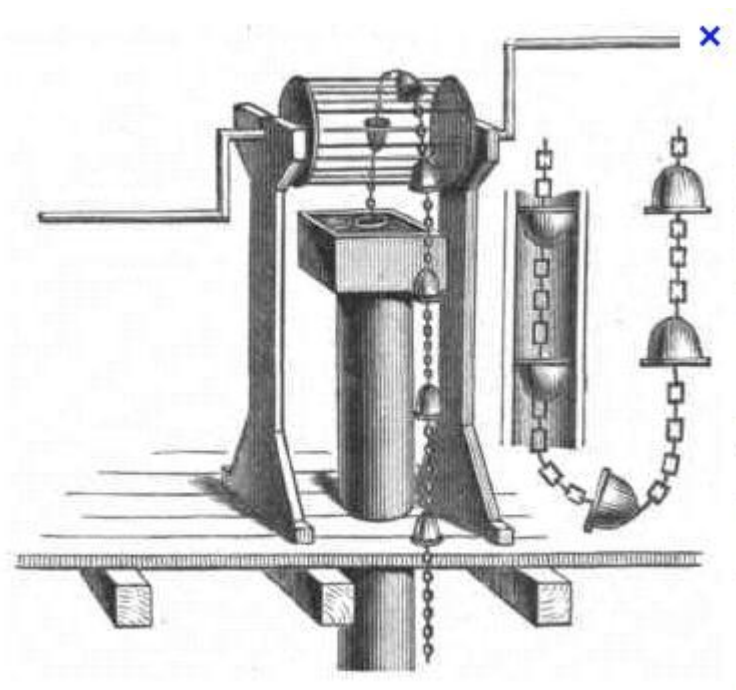
túba *rum. tobe tamburo: = lat. TÚBA*
voce probabilmente onomatopeica formata
sul suono TU-TU, colla quale i Latini de-
signarono la *tromba*.

Strumento a fiato, di metallo, diritto
terminante con un'apertura a foggia d'im-
buto, dal suono cupo e rimbombante; già
usato dai Romani ed altri antichi popoli
nelle musiche e nelle loro antiche milizie
per chiamare i soldati alle fazioni e per
accenderli a combattere: oggi Tromba.

Deriv. *Tubàre* e *Túbo*.

Screen clipping taken: 18/4/2012 9:27 πμ

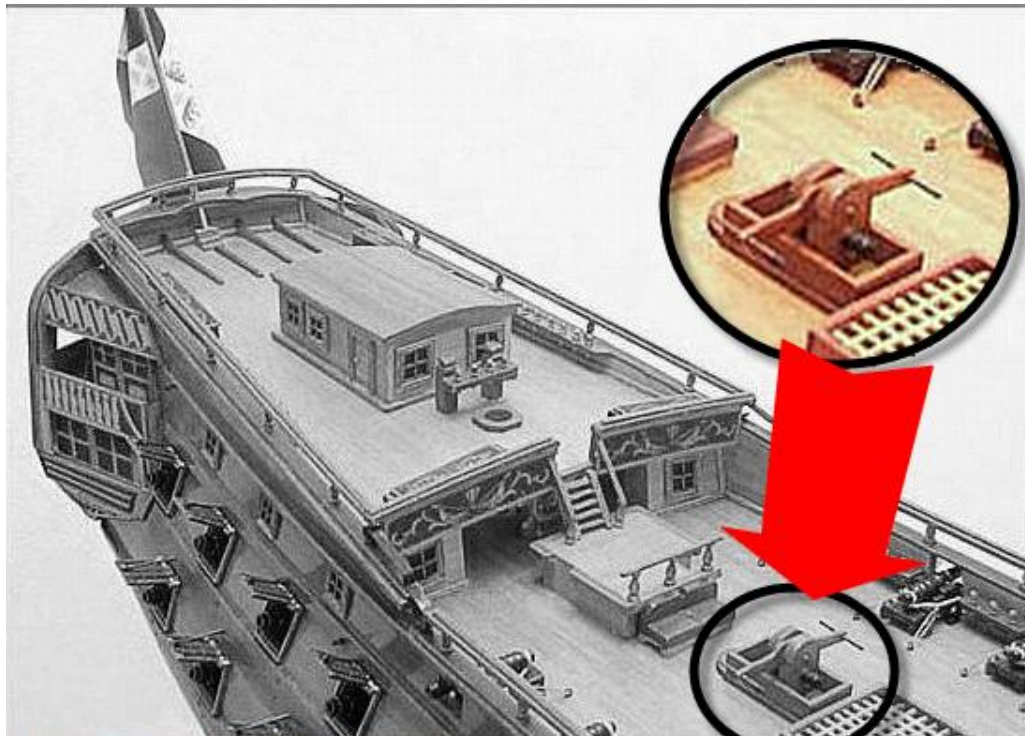
Αντλία - τρομπα

Screen clipping taken: 19/4/2012 6:12 μμ

Η τρομπα του νερου στο αμπάρι του Vasa

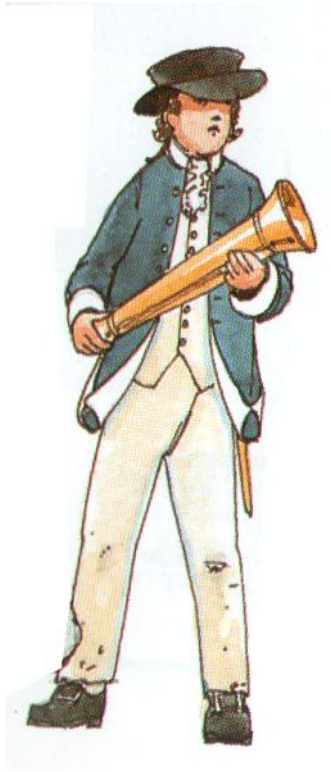
Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis

τρόμπα-μαρίνα

René Duguay-Trouin, «ο κουρσάρος του Βασιλιά», γεννήθηκε στο Saint-Malo το 1673. Ανάμεσα στα πιο διάσημα κατορθώματά του: η σύλληψη μιας αγγλικής νηπομπής από διακόσια πλοία, του 1707, και τη καταληψη του Ρίο ντε Τζανέιρο, στα 1717.

Στο δεξί του χέρι κρατάει ευμεγέθη τρομπα – μαρίνα, ναυτικό τηλεβοα

Παλαιο οργαο με κωνικο σχήμα, το οποίο αυξάνει την ένταση της φωνής του ατόμου που το χρησιμοποιεί, βοηθώντας σε επικοινωνία απο ενα πλοιο σε ενα αλλο ή απο τή γεφυρα στό πληρωμα.(αρχ. κερας)

Συνώνυμα: τηλεβόας, χωνί, ντουντούκα , τρομπα, τρομπόνι

Φράσεις: Φωνή τρομπονι = πολύ δυνατή φωνή . Φωνή σαν νά βγαίνει απο τηλεβόα.
πρβλ. Βάρναλη –Ο Τρελλος

Να χαμ' ένα βασιλιά,
για να μας θαμπώνει,
με λειρί στο κούτελο,
και φωνή τρομπόνι!

Ετυμολογια: απο το Λατ. triumphare < triumphare < Ελλ. Θριαμβευω¹¹

Τούρκικη παροιμία: «Parayı veren **düdüğü** çalar» = οποιος πληρωνει τον σαλπικτη καθοριζει και το σκοπο που θα παιξει. Αναλογο «με τον παρα μου [γαμώ] και την κυρά μου»

Συνωνυμα: Τρομπονι: βραχυκαννο εμπροσθογεμές ναυτικο τουφεκι εφοδου. Η καννη του ανοιγονταν σαν σαλπιγγα.

Εικόνα 30 -Τρομπονι (οπλο) πειρατη

Συγγενικα: μπουρνού, βούκινο, κόχυλας

Εικόνα 31 - Τριτων που φυσάει κόχyla

Το **βουκινο** των βυζαντινων και η **μπουρουν** των παλιων ναυτικων δεν μετεδιδαν φωνη αλλα ηχους (σαλπισματα) με νοημα.

Φρ. «Δεν θα βγαλουμε χωνί» δεν θα διαλαλησουμε κατι. Βλ. Βυζ. «Το καναμε **βουκινο**», ή την παροιμια «ο κοσμος τοχει **βουκινο** κι εμεις κρυφο καμαρι».

Σημερα ο τηλεβοας ειναι ηλεκτρικος και λεγεται **ντουντούκα**. Απαραίτητο οργανο των συλλαλητηριων.

Απο το τουρκικο düdük = αυλός, σάλπιγγα, σφυρικτρα.

Το **χωνι** (όρος της κατοχής) ήταν τηλεβόας με τον οποίο μετεδίδε ένας ντελαλης του ΕΑΜ ή της ΕΠΟΝ τις πραγματικές ειδήσεις, συντομα και δυνατά σε κάθε συνοικία και μετά κρυβόνταν ξανά.

[1] Η διαπομπευση λεγονταν απο τους βυζαντινους ατιμος θριαμβος ή απλα θριαμβος. Με το βουκινο προσκαλουσαν το φιλοθεάμον κοινο να παρακολουθησει το θεαμα.

Ποιηση

Με πορφυρό στα χείλη μου **κοχύλι** σε προστάζω.
Στο χέρι το γεράκι σου και τα σκυλιά λυτά.
Απάνωθέ μου σκούπισε τη θάλασσα που στάζω
και μάθε με να περπατώ πάνω στη γη σωστά.

Νίκος Καββαδίας - Yara - yara